

Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Water

Aan: Anke Pet, Paulo Schreiber (gemeente Diemen)
Van: Sylvia den Held, Boy Possen
Datum: 27 augustus 2019
Kopie: -
Ons kenmerk: BG8768WATNT1908270841
Classificatie: Projectgerelateerd

Onderwerp: Advies stikstofdepositie voor diverse projecten in Diemen

Bevindingen

Project	Max. depositietoename (mol N ha ⁻¹ j ⁻¹)		Bevindingen
	Aanlegfase	Gebruiksfase	
Sporthal Prins Bernhardlaan	Bestaande berekening ¹ : 0,01 (Naardermeer en Oostelijke Vechtplassen)	Bestaande berekening ¹ : 0,00 (Naardermeer en Oostelijke Vechtplassen)	Berekeningen en aanvullende beschouwing nodig ³ (Voortoets) met goede kans van slagen (aanlegfase en gebruiksfase)
Holland Park West	Geschat: 0,05 (stage IV) tot 0,23 (stage IIIa) ²	Geschat: 0,01	Berekeningen en aanvullende beschouwing nodig ³ (Voortoets; aanlegfase en gebruiksfase). Bij voorwaarden voor materieelinzet heeft een voortoets goede kans van slagen
Busbaan	Geschat: verwaarloosbaar	Geschat: <0,01	Berekeningen nodig ³ , geen probleem verwacht.
Plantage de Sniep Noord (en punt Sniep)	Geschat: 0,04 (stage IV) tot 0,18 (stage IIIa) ²	Geschat: 0,01	Berekeningen en aanvullende beschouwing nodig ³ (Voortoets; aanlegfase en gebruiksfase). Bij voorwaarden voor materieelinzet (hogere stage-klasse ²) heeft een Voortoets goede kans van slagen
Holland Park Zuid	Geschat: 0,14 (stage IV) tot 0,70 (stage IIIa) ²	Geschat: 0,02	Berekeningen en aanvullende beschouwing nodig ³ (aanlegfase en gebruiksfase). Voor aanlegfase is een uitgebreide toetsing nodig. Vooralsnog lijkt een goede onderbouwing haalbaar.
Saan Overdiemerweg 33	Geschat: 0,01 (stage IV) tot 0,04 (stage IIIa) ²	Geschat: 0,01	Berekeningen en aanvullende beschouwing nodig ³ (Voortoets) met goede kans van slagen (aanlegfase en gebruiksfase)
Datacentrum Overdiemerweg	Geschat: 0,01 (stage IV) tot 0,07 (stage IIIa) ²	Geschat: <0,01	Berekeningen en aanvullende beschouwing (Voortoets) nodig ³ met goede kans van slagen (aanlegfase en gebruiksfase). Aandachtspunt: testcyclus back-up generatoren (zie tekst).
Arent Krijtsstraat 1	Bestaande berekening ¹ : 0,00 (bij voorwaarden inzet materieel)	Bestaande berekening ¹ : 0,00	Berekeningen nodig ³ , geen probleem verwacht.
Openstelling Overdiemerweg	Geschat: verwaarloosbaar	Bestaande berekening ¹ : 0,01 (Naardermeer)	Berekeningen en aanvullende beschouwing (Voortoets) nodig ³ met goede kans van slagen (gebruiksfase)

¹ Bestaande berekeningen van voor 29 mei 2019 kunnen niet gebruikt worden voor formele onderbouwing, omdat de betreffende versie van het rekenprogramma niet voldoet aan de eisen uit de uitspraak van de Afdeling van die datum. Herberekening nodig.

² Voor luchtverontreinigende emissies door mobiele werktuigen bestaan Europese normen (Stage-normen) ingedeeld naar vermogensklassen. Materieel dat voldoet aan Stage IV emitteert minder NO_x dan materieel met Stage IIIa. Verschillen zijn aanzienlijk: tot 25 procent.

³ Een berekening was en is formeel de enige mogelijkheid om effecten te kwantificeren of uit te sluiten. Daarmee is een berekening altijd noodzakelijk, wanneer redelijkerwijs vermoed kan worden dat een voornemen leidt tot emissie (en daarmee onlosmakelijk verbonden depositie) van stikstof. Bovendien moet op grond van de uitspraak van 29 mei 2019 weer voor elke depositietoename een gebied- en habitatype specifieke beoordeling worden opgesteld (minimaal in een Voortoets), om vast te stellen of mogelijk sprake is van negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Deze mist, wanneer gebruik gemaakt is van de kaders van het PAS, hetgeen een project- of planrisico betekent.

Kleuren: Groen: geen probleem verwacht; oranje: aanvullende beoordeling nodig, met naar verwachting een positieve uitkomst; rood: uitgebreidere aanvullende beschouwing naar verwachting nodig, uitkomst onzeker(der)

Advies voor vervolgtraject

Deze notitie ziet op de (mogelijke) effecten van stikstofdepositie en geeft een inschatting van het benodigde vervolgtraject voor een negental projecten in gemeente Diemen. Deze notitie is nadrukkelijk geen vervanging van een formele beoordeling voor deze projecten. Deze blijft nodig. Naast stikstofdepositie kunnen daarnaast ook andere versturende factoren van belang zijn. De PAS-uitspraak heeft op deze laatste geen invloed. Deze aspecten dienen dan ook net als voorheen beoordeeld te worden.

Met betrekking tot verzuring en vermesting door depositie van stikstof uit de lucht wordt voor alle projecten geadviseerd om de volgende stappen te doorlopen:

1. Inzichtelijk maken om welke depositiebijdrage het gaat, uitgaande van een worst-case benadering, met behulp van de aankomende versie van AERIUS Calculator. Aan een nieuwe versie wordt momenteel gewerkt. Verwacht wordt dat deze uiterlijk oktober 2019 beschikbaar is. In principe worden geen vergunningen verleend op basis van berekeningen met het vorige AERIUS model, omdat dit aan PAS gerelateerde uitgangspunten bevat. Ook hebben Bevoegd Gezag aangegeven AERIUS Calculator te blijven zien als het wetenschappelijk meest ontwikkelde model, waarmee ze het verplicht stellen als onderbouwing voor een beoordeling van de effecten van depositie van stikstof in het kader van de Wet natuurbescherming. Uitwijken naar alternatieve rekenmodellen is daarmee ons inziens niet zinvol. Wij gaan daarom uit van nieuwe berekeningen voor de 9 projecten, conform de lijn van Bevoegd Gezagen en de uitspraak van de Raad van State d.d. 29 mei 2019.
2. Uitvoeren van een ecologische effectbeoordeling voor eventuele depositietoenames. Uitgangspunt is hier, dat voor elk Natura 2000-gebied waarvoor een depositietoename wordt berekend en instandhoudingsdoelstelling daarbinnen een specifieke beoordeling wordt uitgevoerd. Dat wil zeggen dat voor elke individuele Natura 2000-gebied x habitatype/leefgebied combinatie een effectbeoordeling moet worden uitgevoerd. Uitgangspunt hiervoor zijn de geldende instandhoudingsdoelstellingen en de sturende factoren voor de habitatypen en leefgebieden.
3. Vastleggen van de rekenresultaten en de ecologische beoordeling in een Voortoets. Stap 1 en 2 moeten formeel worden vastgelegd om voor Bevoegd Gezag aannemelijk te kunnen maken welke effecten volgen uit een voornemen. In veel gevallen is een Voortoets en verplichte stap in een beoordeling in het licht van de Wet natuurbescherming, onderdeel Gebiedsbescherming. Geadviseerd wordt om gebruik te maken van de mogelijkheid om de reikwijdte en het detailniveau van een Voortoets als initiatiefnemer te kunnen bepalen. Het is in de wet zo geregeld dat een initiatiefnemer zelf mag bepalen wát de diepgang van een Voortoets is. Ofwel schuift hij elke te onderzoeken twijfel door naar een Passende Beoordeling, ofwel verdiept hij de Voortoets met de benodigde onderzoeken om de twijfels weg te nemen. Die laatste aanpak maakt het mogelijk om al in de Voortoets goede en onderbouwde uitspraken te doen met betrekking tot het optreden van significant negatieve effecten. Zijn die uit te sluiten op grond van een Voortoets, is een vervolgstap niet aan de orde. Voorwaarde is, dat mitigerende maatregelen niet aan de orde zijn. Zijn die aan de orde, is te allen tijde een Passende Beoordeling noodzakelijk. Aan sec de term "Passende Beoordeling" hangen enkele formeel juridische consequenties, die niet altijd passend of wenselijk zijn. Bijvoorbeeld de plicht tot het uitvoeren van een (plan-)MER. Dergelijke automatische koppelingen, hangen niet aan de term "Voortoets". Voor de meeste hier beschouwde projecten zal een Voortoets volstaan. Uitzondering is Holland Park Zuid, waar vanwege de depositie in de aanlegfase mogelijk een uitgebreidere beoordeling (mogelijk een Passende Beoordeling) nodig is. Door voorwaarden te stellen aan de uitvoering kunnen effecten mogelijk worden beperkt en kan een Voortoets volstaan. Naar verwachting kan ook voor dit project een toetsing worden uitgevoerd, waarbij geconcludeerd kan worden dat significant negatieve effecten zijn uitgesloten.
4. Uiteindelijk per project c.q. bestemmingsplangebied formeel vaststellen dat aan de eisen van de Wet natuurbescherming is of wordt voldaan.

Aanleiding

Bij de verbranding van fossiele brandstoffen, komen onder meer stikstofverbindingen vrij, die wanneer ze neerslaan uit de lucht kunnen leiden tot vermesting en verzuring van daarvoor gevoelige vegetaties (leefgebieden). Wanneer dit gebeurt in Natura 2000-gebieden, waar instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd ten aanzien van daarvoor gevoelige natuurwaarden, is op voorhand niet uitgesloten dat sprake kan zijn van negatieve effecten op bedoelde instandhoudingsdoelstellingen.

Sinds 1 juli 2015 was de omgang met depositie van stikstof juridisch geregeld via het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Activiteiten die een beperkte stikstoftoename veroorzaakten ($< 0,05 \text{ mol N ha}^{-1} \text{ j}^{-1}$) waren onder het PAS zonder natuurvergunning toegestaan. Activiteiten waren in veel gevallen pas vergunningplichtig wanneer deze een stikstofdepositie van meer dan $1 \text{ mol N ha}^{-1} \text{ j}^{-1}$ ter plaatse van stikstof gevoelige habitattypen en soorten veroorzaakten. Met het niet verbindend verklaard worden van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) door de Raad van State d.d. 29 mei 2019, is het generieke toetsingskader dat volgde uit het PAS niet langer bruikbaar en is een eigenstandig toetsing aan de kaders van de Wet natuurbescherming en bijbehorende instandhoudingsdoelen nodig. In feite een beoordeling van de denkbare ecologische effecten ook ten gevolge van de -in dit geval tijdelijke- verwachte depositietoename, zoals die voor 1 juli 2015 ook gebruikelijk was.

Voorgaande betekent dat alle activiteiten die onder het PAS waren vrijgesteld van vergunningplicht of zijn vergund onder het PAS alsnog met terugwerkende kracht vergunningplichtig kunnen zijn, hetgeen zal moeten blijken uit een gebied- en habitat/leefgebied specifieke beoordeling. Dit omdat op grond van staande jurisprudentie formeel elke depositietoename in een overbelaste situatie (dus ook een depositietoename onder de grenswaarde van het PAS) in beginsel negatieve effecten kan hebben op daarvoor gevoelige instandhoudingsdoelstellingen. Verder blijkt uit staande jurisprudentie dat de aanleg- en gebruiksfase afzonderlijk beschouwd moeten worden.

Voor projecten waarvoor geen onherroepelijke vergunning is verleend evenals voor nieuwe projecten dient in beginsel met een Voortoets en onder omstandigheden met een Passende Beoordeling (alsnog) het effect van stikstofdepositie te worden getoetst, naast ten minste eventuele effecten ten gevolge van de andere 18 storingsfactoren die Effectenindicator van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij rijk is. Met andere woorden: een beoordeling in het licht van de Wet natuurbescherming kijkt verder dan alleen depositie van stikstof.

Gemeente Diemen heeft Royal HaskoningDHV gevraagd om voor een negental projecten binnen de gemeente een inschatting te maken van (mogelijke) consequenties van de PAS-uitspraak voor deze projecten. Deze notitie bevat de gevraagde risico inschatting en een beschrijving van het vervolgtraject per project.

Aanpak

Op basis van bestaande informatie is per project de geschatte/berekende depositietoename bepaald. Voor een schatting is gebruik gemaakt van kentallen, afstanden tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied met stikstofgevoelige habitattypen en ervaring in andere projecten. Aan de hand van de geschatte of berekende depositietoenamen zijn de projecten ingedeeld in een drietal categorieën volgens een stoplicht-model. Groen: geen probleem verwacht; oranje: aanvullende beoordeling nodig, met naar verwachting een positieve uitkomst; rood: uitgebreidere aanvullende beschouwing naar verwachting nodig, uitkomst onzeker(der). Toekenning is gebaseerd op de verwachte depositietoename, achtergronddepositie en kritische depositiewaarde én de complexiteit van een eventueel noodzakelijk vervolgtraject. Het eindresultaat is weergegeven in de tabel "Bevindingen" op pagina 1.

Onderbouwing bevindingen

In deze paragraaf zijn kort de uitgangspunten benoemd waarop onze bevindingen zijn gebaseerd (Tabel 1) en zijn eventuele aandachtspunten opgenomen. Voor de ligging van de projecten is gebruik gemaakt van figuur 1, aangeleverd door gemeente Diemen.

Figuur 1 Ligging van de negen beschouwde voornemens

Bij tabel 1 moet opgemerkt worden dat voor wat betreft verkeer in het nieuwe AERIUS model de uitgangspunten (afbakening) sterk zullen wijzingen. In deze notitie is de depositietoename door verkeer dan ook geschat zonder afstandsafbakening. Omdat onbekend is of en zo ja hoe de afbakening in het model wordt opgenomen, kan hierop in deze notitie niet worden geanticipeerd. Voorgaande betekent, dat de geschatte depositiewaarden ten gevolge van verkeer hoger of lager uit kunnen vallen.

Ook is het goed te wijzen op het gegeven dat voor nieuwbouw, conform landelijk beleid, uitgegaan is van gasloos bouwen. Dit betekent dat emissies hoger uit zullen vallen in de gebruiksfase, wanneer niet gasloos wordt gebouwd. Ten slotte zijn de testcycli van back-up generatoren (die vaak worden toegepast bij datacentra) niet meegenomen, omdat hiervoor geen goede richtgetallen bestaan. Ze zijn volledig afhankelijk van het type generator en de testfrequentie. Afhankelijk van de emissie van de generator en de testfrequentie kunnen de uitkomsten wijzigen en kan de conclusie wijzigen.

Tabel 1 Uitgangspunten per project in kort bestek

Project	Uitgangspunten/aandachtspunten
Sporthal Prins Bernhardlaan	Effecten zijn berekend met een oudere, niet aan de uitspraak van 29 mei 2019 aangepaste versie van AERIUS Calculator.
Holland Park West	Aanleg max. 750 woningen met stadsverwarming, gevoelig Natura 2000-gebied op >7 km
Busbaan	Emissie in aanlegfase is verwaarloosbaar, beperkte verkeerstoename in gebruiksfase (variant 2). Gevoelig Natura 2000-gebied op >7 km
Plantage de Sniep Noord (en punt Sniep)	Aanleg 535 woningen (deelgebieden C2/D, L, M, N, P en T). Uitgangspunt: gasloos en pelletbrander in deelgebied L (voor analyse uitgegaan van gas in deelgebied L). Gevoelig Natura 2000-gebied op >8 km. Deelgebieden die reeds gerealiseerde zijn en reeds enige tot langere tijd in gebruik zijn, zijn niet beschouwd. Deze deelgebieden zijn niet vergund in het kader van de Wet natuurbescherming (ook niet als het gaat om stikstofdepositie) en daarmee mogelijk strijdig met de Wet natuurbescherming. De handhavingsprioriteit is echter laag. Uit de brief van Minister Schouten (dd. 28-6-2019) volgt ook dat voor dergelijke situaties geen sprake zal zijn van actieve handhaving.
Holland Park Zuid	Aanleg 1500 woningen. Uitgangspunt: gasloos. Gevoelig Natura 2000-gebied op >7 km
Saan Overdiemerweg 33	Bedrijf voor logistieke dienstverlening bvo 13.000 m ² . Verkeer: 630 mvt/etmaal. Uitgangspunt: gasloos. Gevoelig Natura 2000-gebied op >6 km
Datacentrum Overdiemerweg	Bedrijfsruimte bvo 20.132 m ² en 36 parkeerplaatsen. Uitgangspunt: gasloos en verkeer 20 bewegingen/etmaal. Gevoelig Natura 2000-gebied op >6 km. Een eventuele testcyclus van back-up generatoren is niet meegenomen.
Arent Krijtsstraat 1	Effecten zijn berekend met een oudere, niet aan de uitspraak van 29 mei 2019 aangepaste versie van AERIUS Calculator.
Openstelling Overdiemerweg	Effecten zijn berekend met een oudere, niet aan de uitspraak van 29 mei 2019 aangepaste versie van AERIUS Calculator.